

GEEN ENKA-PIJPLIJN, MAAR ZORGEN BLIJVEN

Zo bied je een petitie aan tegen lozing van vuil afvalwater in de Rijn, en een uurtje later is de kwestie al gepiept. Dat overkwam WUR-ecoloog Bert Lotz vorige week maandag.

Lotz is mede-initiatiefnemer van de petitie Geen Giftlozing in Nederrijn. Posters over die petitie kom je ook in WUR-gebouwen tegen. En dat blijft nog wel even zo, zegt Lotz. De pijplijn mag dan van de baan zijn, het probleem is daarmee niet zomaar weg.

Dat probleem is het vervuilde grondwater van de voormalige ENKA-fabriek naast het station in Ede. De fabriek sloot de deuren in 2002. Op de gezuiverde grond wordt inmiddels gewoond. Maar in de bodem zit nog vervuilde grondwater dat zich volgens onderzoek uit 2012 met zo'n 30 tot 40 meter per

'We willen het rapport met een groep Wageningse experts tegen het licht houden'

jaar in zuidwestelijke richting begeeft naar het Binnenveld. Daar mag het niet aankomen in natuurgebied de Bennekomse Meent en dus werd een pijplijn naar de Rijn bij Wage-

ningse haven bedacht die dat moet voorkomen. Deze oplossing werd al in 2014 gekozen door Waterschap Vallei en Veluwe, de gemeente Ede en de provincie Gelderland. Maar die pijp – in de volksmond 'de smeerpip' genoemd – komt er dus niet. Volledig onverwacht werd het plan van tafel geveegd. 'We zijn blij dat dit absurde idee van de baan is', zegt Lotz. 'Het was ook absoluut geen toekomstbestendige oplossing: in 2027 moet het oppervlaktewater aan de Europese Kaderrichtlijn Water voldoen. Dan mogen dit soort lozingen helemaal niet meer.'

Aan de ommezwaai liggen recente metingen door ingenieursbureau TAUW ten grondslag waaruit zou blijken dat de vervuiling met sulfaat veel kleiner is dan gedacht en daardoor toelaatbaar. Bovendien beweegt het vervuilde water zich veel minder snel dan eerder berekend

jaar in zuidwestelijke richting begeeft naar het Binnenveld. Daar mag het niet aankomen in natuurgebied de Bennekomse Meent en dus werd een pijplijn naar de Rijn bij Wage-

Illustratie Henk van Ruitenbeek

en bereikt het pas over 200 jaar het Binnenveld. De pijplijn is niet meer nodig. Het onderliggende rapport is evenwel nog niet publiek beschikbaar.

Waar is het vuil?

Lotz en diens WUR-collega hoogleraar Chemische Stress Ecologie Paul van den Brink wachten met smart op dat rapport. 'We willen het met een groep Wageningse experts tegen het licht houden,' zegt Lotz, 'want vragen zijn er nog genoeg. Bijvoorbeeld: waar is het vuil gebleven? De persverklaring van de provincie rept bovendien alleen over sulfaat, maar hoe zit het met het pentachloorfenol, dat eveneens in het water zit? Pentachloorfenol is een in EU-terminen 'zeer zorgwekkende stof', zegt Van den Brink. 'Soms breekt het snel af in het milieu, soms niet. Het hoopt zich op in organismen. We weten niet wat de milieueffecten van de afbraakproducten zijn. De hoogste concentratie die destijds werd gemeten, is toxisch voor de helft van de aquatische soorten. Na verdunning, als aan de lozingsnorm wordt voldaan, nog steeds voor 6 procent van de soorten.' De ENKA-vervuiling is een van de casussen waar ACT-studenten (Academic Consultancy Training) hun tanden in kunnen zetten. Dat blijft volgen Lotz zo, ook nu de pijplijn zelf er niet meer komt. 'Het is een ideale casus', vindt Van den Brink. 'Er zitten tal van bestuurlijke, technische en maatschappelijke aspecten aan.' ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰